

0179.

6012

Okasroosike.

A.Kitzberg.

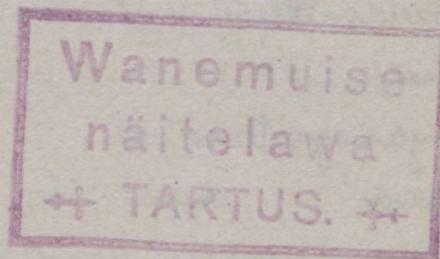
Waarimuid
nõuetawa
TARTUS

M 213

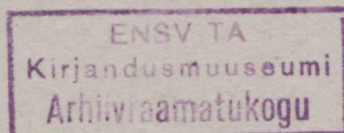
Okasrosine.

Muinasjutt kolmes waatuses.

A. Kitzberg.

Wanemuise näitelawa.
November 1913.

76103

2.

Osalised:

Wiru kuningas Ott

Kuningana Kaasalinda

Kende tütar Roos

Minister.

Kuningasvõrk

Prints Arm, Harju kuningaspoeg,

Selle kannupois Wälv.

Kawal = Ants

Soome tärn

Sivumetsa = Katt

Siilusauna = Ruudu

Papapardi = Peet

Kiidlane

Kuningakoja teenrid

Pidulised.

} kolm nõida.

Esimene waatus.

(Pime mets. Pruude otsas paar päratu suurt
kiirgavate silmadega võnkulli, kes vahel tiibu
liigutavad; aegajalt tõuseb altilmast suur,
põlevate silmadega must kass, kes turtu-
des jälle ära vajub. Keset näitelawa/walge-
test kividest ring, mõni kiwi on hobuse pää-
luu moodi. Ringi keskel, kolmnurgeti waiade
wahel ripub pada, punane tuli all. Selle juu-
res kükitab Siwumetsa Katt, inetu, närakas-
tes nõid ja segab suure kulbiga suppi.)

Katt.

Põle, põle tuleke,
 Leegi, leegi leegine!

—
 Leo, leo, leemene,
 Waari, waari supine!

—
 Leo, leo, leemene,

4.

Weel üks väike seemne -
Ipsiti = karsipsti!

(Õhiskab suure näpseene patta).

Pöle, põle, tuleke,
Seegi, leegi, leegine!

Seo, leo, leemene,
Waari, waari, supine!

Waari, waari, supine,
Weel üks väike jupine -
Ipsiti = karsipsti!

(Õhiskab musta juurika patta).

III.

Pöle, põle, tuleke,
Seegi, leegi, leegine!

Seo, leo, leemene
Waari, waari, supine

(Tuli loidal pajast)

Tuba walmis leemene
Keelud nõuariistare
Ipsiti = karsipsti

(Viitab pajast wärtina wälja).

Soo! mul näiwärten wäes,
 Wikk müid waja olla tüss.
 Juba öed tulewad
 Sumaratsin söidawad!

(Karss teist näida tulewad wartegeer lundade seljas
 ratsal sõites läbi õhu.)

Reet. Tere, Siimmetsa Katt!

Katt. Tere, Pazarapardi Reet.

Rundu. Seem sul jälle padas keeb?

Katt. Eks ju aasta mööda saab.

Rundu. Kuning Ott see tänamata!

Kõik kolm. Meie tal ei jäta, jäta!

Rundu. Kui ta lapsi ei saanud, wuidas siis saadikut
 saadikute järelle meie juurde saadeti ja paluti:
 söötke inna kurge, söötke kurge, ja kui ta ilusa
 lapse leiab, looigu kuningaga prouale!

Reet. Ja meie kõik konna ja sisalikka karjama
 ja kurele wätte kandma: kurese, kurese, kui
 ilusa lapse leiab, wii kuningaga prouale.

Rundu. Kuni kurg ta palme kuulda wõttis ja

kuninga pronale tütre viis.

Katt. Kenam laps, mis ial leida.

Reet. Kuninga pronal unal sai ta

Ruudu. Onne, rõõmu jällegi

Katt. Tõi ta lassi tagasi.

Reet. Ja kes näin nii ilust teie?

Kõik kolm. Meie! meie! meie! meie!

Reet. Ja keda unustati huupis ära, kui kuninga
kojas suurt rõõmpidu peeti ja lapsusest
ristiti, kui kõis teised pidule olid palunud, kui
kooki söödi ja mõdu joodi, kui praadid pannis,
leened linas, saiad sahvris, kasted köögis —
meid unustati ära!

Ruudu. Jah, meid ära unustati
Kui sääl lassis pidustati

Katt. Mis me neile head teind

Reet. Kõis neil oli meelest läind.

Ei see jää neil tasumata

Kõik kolm. Ei me jäta, jäta, jäta!

Katt. Kui ma siis rists päeval, just kui nad kõis
hälli ümber koss olivad — läbi õhu luma seljas
natsutades, läbi korstna kuppä lennasin ja kuningale

7.

kuulutasin, siis me wandunud olime: "See laps
keile elusse ei jää, enne kui ta wiisteistkümmne aasta-
saks saab, peab ta surema. Hoidke teda ka kunda
te tahate, kõige lihtsama asja, woki wõrtna läbi
peab ta surema!" Seda olime me wandunud, meie
kolm wägemat nõida: Siimutsa Katt, Siilusanna
Ruudu ja Papapardi Peet.

Ruudu. Jah, aga mis see aitab! Soome-tark rikkus
mul ju suzi ära!

Katt. Rikkus mis ta rikkus, meie nõidust hoopis
tühjaks teha tema ka ei saanud. Kõrpalju ta
muntis asja ära jah, et laps surema ei pidanud,
nõid surma asemele pidi tema pääle saja aasta
pikeme uni tulema! Täht! Saja aastane uni,
see on ju niisama häa kui surm!

Peet. Jaa, aga - homme saab juba kuningas-
titar wiisteistkümmend aastat wanaks ja
elab alles! Ja

Katt. Noh, kui kuningas teie woki wõrtnad
terwes kuningriigis ära põletada laskis ja
surmanõukluse all ära neelas unsi pääle
tegemast ja üle piiri sisse toomast? Terwes

kuningriigis ei ole ju enam ühteaimestgi
wärtinat, ainult niimul üks see siin weel!

[Kaitab]

Rundu ehis see aitab, kui Soome targa nõi-
dus meid hessi ei lase pääseda.

Katt. Noh, siis peame kellegi inimese leidma,
kes hessi katsub pääseda ja wärtina üles wõ-
tab.

Peet. Kust me niisugust leiame. Kuningas ei
lase ju kedagi wõrrast inimest hessi, seda
teawad kõik ja ei katsugi enam.

Katt. See p see on! Sellepärast ma teid kok-
ku kutusin! Aidake nüüd nõuu pidada,
kuidas me weel wümasel tunnil, wümasel
öö ja päewa jooksul wärtina kuningatütrele
kätte saame toimetada?

Peet. Noh, kui inimesed ei saa, siis katsume
ise karkiti luma seljas läbi õhu ja läbi
korstna!

Katt. Eell! Nagu kuningas nii rumal oleks!
Ja on korstna otstele würed päale teha
lasknud, ja Soome tark on nõiasõnad päale!

Ingenud.

Ruudu. Mis hääd nõnu siis ette wotta?

Katt. Mina ei tää.

Reet. Mina ka ei tää.

Ruudu. Mina joht sugugi ei tää.

Ants [alles kangel metsas, hüüab] Hohoo!

Hallee!

Reet. Kas kuulete, see on inimese hääd.

Ruudu. Minu arust oli xaru mõingamine.

Kõin rohu. Kuuleme!

Ants [metsas lähedal] Hehee! Kerjeee!

Reet. On ikka inimene.

Katt. Ei, nagu warika hääd oli.

Reet. Ma eiige wasta, küll siis näeme. Huhuu!

Kuulume!

Ants [metsas lähedal] Hhiiii! Kkiiii! Appi-
ppii!

Ants [walgetes ruutes, põll ees ja weskamits
pääs, tuleb metsast ja jääb peatama]

Tohoo, küll on marmali-tereõhtust kah,
kut nabend!

Katt [üles karates ja kahe käega wastu kaitstes]

Ära tule ligidale! Ära tule ligidale.

Anto. Ah ära tule? No mis teisise kutente ja kraakute, kui ei taha. Nüüd ma olen siin ja ära ei lähe. [Astub lähemale] Andke mul suija ja suppi. Ilm on kõle ja rõtt on hele!
Katt [kulpi kätte haarates ja tõrgudes] Ära tule mitte, ütlen ma, siin on nõia ring.

Anto. Ah mis! Minu nimi on Anto ja kui mul rõtt tühi, siis ei kardata ma midagi, siis olen ma kui märgaja lõukaer ja nõuan suppi klimpidega. Anna aga oma teelusik sial. [Kisub nõia käest lusika ja pirstab patta]

Katt Issi, assi, wissi wassi, lumest seen mis sul käen.

Anto [wõtub suure karpseene kätlast]. Jõhoo! Jõhoo! Teil ju seen sup, aga karpseent ma küll ei söö. Oh saan mõne šampinjongi või šampanjongi või puraviigi kätte. [Pistab kullei patta]

Peet. Issi, assi, wissi wassi, lume wesi andku ussi.

Anto [tümbab pika ussi wälja]. Hurjaa! Teil on

mudlite aremel ju vihmaussi, ega ma vi-
kas pole, et ma neid nokitse. Kolin an-
noonu number, katsuun veel kord. Pirtab
kulbi sisse.

Ruudu. Arsi, wassi, wussi, wssi tule näppa
wähja näppa. [Eek lüüb katlaat.]

Ants. [wikkab kulbi maha, tantsib walu pärast.]

Ai, ai, ai näpud näpist ära,

Katt. Kas näed nüüd, et meid pilgata ei tohi

Ants. Armsa wõi amustetu manni wõi man-
li, reilna wõi rona, neiu wõi neoriku! Annan
alla, ärge mind enam kõrwetage, ega must amu-
sat praadi ei saa, ma olen liiga ära nälginud.

Reet. Kuidas nü?

Ants. Nojah! Kolin päewa eksin juba mööda
metsa ja pole soja lusikawartgi rõhtu saanud.

Ruudu. Mis sa siis siin metsas otsid.

Ants. Mis ma otsin? Peed kuninga lossi otsin.

Kõik wolin neida. Mis?

Ants. Tohoo! ärge emeti külge karake, ega
te kuninga haawikverad ei ole.

Katt. Mis sa sinna otsid?

Ants, Kas te ise ei näe? Wõi olete pimedad, nagu kanad õhtu ajal. Mul on ju kokkumund seljas, ma olen peenike wäljaõppinud Saxsa sumpti kokk, aga mul puudub koht. Ja kui koht on ja mitte koht, siis on kohus tühi koht. Kaeh. Nüüd olen ma kuulnud, et kuningas oma tütre 15 a. sünnipäewaks suure pidu teeb ja tulew Sa-gapetsrist waatama, et kas lassis ei saa kohta ja wähe kohtu.

Katt [teiste nõidadele] Kuulge, ehk saame sel-
lest omale abimehe.

Peet. Ja nāis jah nii rumal olla, et teda ära petta saame.

Ruudu. Katsume!

Katt [Antsule] Sa oled siis teiesti kokk.

Ants. Peenike kokk! Päris powari! Koik klimpstükid ja pippestükid on minu käes nagu neetu. [Põuseb üles ja laulab]

Saul. *)

(Refrain)
Ma olen üle ilma kokk

Ja päris sumpti raswanonn

*) Wiis: Ma olen wäike postimees.

Halli, halle, hallallala
 Ja päris rasvamekk walleraa -
 Mul selge iga praad
 Ja iga karbonaad.
 Kas elgu jätu - kördid
 Wõi foorladi - tordid
 Kui piibust tuleb kõin!
 Ja kõige peenem maie
 Ei kõhtu jõe tuhki paine!
 Refrain.

Ja minu pucasse,
 Kui hüwa maitseb see,
 Ja minu pirukad sa
 Iks kõhtu viruta na.
 Ja siis veel mu rulaad,
 Kui seda maitsta saad,
 Sa neeli suust wälja ääd.
 Refrain

Kui tuleb omelett,
 Sui juukses kõhe mett,
 Mu marmelaad, marooshina,
 Kõis itlevad - karooškinna,
 Mu piparkook, biskviit,
 Ei sarnast leita siit,
 Mind terve ilm ikka kiit.
 Refrain.

Katt. Ants! Me näeme, et sa harakaja paiss oled ja tahame sind õnnetele aidata.

Ants. Koh, kui te mule vilimansse ja kärpseseeni parante, siis võib see õnn küll õnn olla. Kui ma kalkun või lammas oleksin, siis võtaks koht ehk teie õnneseeni ja esse vastu, aga nüüd: Danke sehr, will nich mehr!

Katt. Tahad sa, me teeme sust kuninga noka?
 Ei, veel enam! Me teeme sust kuninga väimehe!

Ants. Hahaha!

Katt. Ära naera midagi. Ants, annan sulle ühe kuningliku kingituse kaasa, mis sind kõrgelt tästab.

Ants. Mis asi see siis on, kaaluseja kaal wõi?

Katt. Ei, selle riistapuu.

Ants. Täewataadise! See on ju wärten, mis terwes kuningriigis keelatud asi on!

Katt. Oled sa küll annal ja tahad ise well kokk-
alla. See näeb küll kui wärten wälja, on aga riista-
puu, millega kääksid maitsmiseks paknutaese.
Kui sa sellega kääksi kuningale riid, siis teeb
tema inewõim, et kuningas sind kohe ülemkoja-
meistris ja päänooakes teeb, kui sa aga kunin-
ga tütrele pakud, siis wõtab ta sind kohe abi-
kaasaks ja kuningaks.

Ants (waatab wärtnat). Wõi wigurit? Kas ee aga
õige on?

Katt. Kui sa ei usu, siis küsi nende tüste käest.

Reet ja Ruudu. Õige, õige pojake. Meie ei waleta.

Katt. Säh, wõta! Ta tütle ristiemä puolt teewisid!

(Annal wärtna).

Ants. Kui see asi õige ei ole ja kui te petate,
tulen ma tagasi ja pistan teid sellesama wärtn-

naga surmuse ja nagu silgud wardasse!
 dröistate?

Kõik kolm nõida. Pista, Anto, pista!

Anto. Kää süs küll, ma lähen ja aga kui mind
 kuningal lassi sissegi ei lasta. Keib olla sääl
 haugi pääl suured politseisõberad?

Katt. Wasta, lassi kõõgi ukse seest on wõti maha
 kukkunud ja ma saadan ihe parmu kõõni,
 kus oma nokaga nokka kõõgi päälle tilga Siibus-
 laabuse üli wõt. Niipea kui nokk seda kõõki
 sööb, siis jääb ta nõhust haigeks ja ei saa enam
 tööd teha. Et nüüd suur pidu on, siis on ku-
 ningal hädasti nokka waja, siis pakku aga
 ennast, küll sind siis lassi sisse lastakse.

Anto. Tõbra! Asi taps! Küll teie olite aga kavalad,
 weel kavalamad kui minu onu Karja-Krants,
 ja see oli juha hull kaval. (Kõrwale). Aga ega
 minagi loll ei ole, mina olen esimese numbril
 poiss ja kui ma näen, et need wä pelitised wa-
 litanud on, küll ma neile siis näitan. Kumpulge
 mammid — Tahoo, ära kadunud teised —

(Wahetajal olivad nõiad maa alla wajunud, otsib).

Kus te olete? Hei! Ei kuskil! Kas maa alla wajunite? (Heidab pikali, kuulatab). Hei, nõiad mammid ja mammid! On nagu midagi kuulda.

(Kuulatab). Hei kammern sie heraufer!

(Taga ilmub wana Soometarre).

Soometarre. Sind kurjad wiinud wale keele.

Kuid mina halastan su pääl.

Mis sinu käsi paha teeb,

Mu akil wiimaks hääks weel lööb.

Mis õelus sala walmistab,

Sest häädus iikka jagu saab.

Õo kaob ja kurjus temaga

Ja õnnepäew lööb särana.

(Kaob).

Ants (kõuseb üles). Mitte midagi! Räksid ja laulsid!

Mingw, mul waja mõelda, mis ma õige teen, kui ma kuningaks saan. Wat tebe rass!

Agga see wali ei olegi! Mis ma siis nüüd õige teen? Kui kuningaks ma saan, siis muudkui

poisi hõissa

Siis ustan omale ma kohe rüütli mõisa.

Oh oi-jai-jai-jai-ja, oh oi-jai-jai-jai-ja
Siis ostan umale ma koke rüütlimäis!

Ja paapsidele maad, oh seda elu walu,
Siis igai hule ma kingin kroonu talu,
Oh oi-jai-jai-jai-ja, oh oi-jai-jai-jai-ja.
Siis igai hule ma kingin kroonu talu!

Ja linnas igale, kell aga seda waja
Karlewa wäljale ma ehitan tal maja!
Ja Jussil pajupruust teen Jõnlus wile
Ja Jõtsil kutski kepp, mis kullatud ja sile!

Refr.

Ja Jaanile tuon saan, mis tehtud munnakoorest
Ja Toomale üks paat, mis tehtud savist toorest
Refr.

Ja Annile tuon ma siis päris suhkruust wärsi,
Ja Mannil wammowon, mis ise laulab wärsi.
Refr.

Ja iga posile teist kingin tingimata
Ma klaasipulkradest läikiva jalaratta!
Refr.

Ja tütarlastele, ma neile - - -

(Katsustab laulu, jääb mõtlema, sügav kuskalt).

Ei tea, mis neile - ? Ei tea, mis need noige pare-
 minni tahavad? (Astub ette näitelava ääre
pääle, publicumi poole). He! Teie siin! Mis
 te õige igärsse omale jõuluke soovite? (Seri
langeb tema seljastaga eesriie ja Ants jääb
mäljaspuole. Kuid ta ennast ümber pöörab,
põrnab ta eesriide vastu). Tahhoo! Tahhoo!
 Kuidas ma nüüd siit kuningalassi pääsen?
 (Joovseb ümbert eesriide ära).

Teine waatus.

Suur lahtine nõu kuningalossis mitme
 naisega, mis sisenistesse ruumidesse wiivad.
 Ühel pool kuningapaari auijärg, keisel pool
 õitsewa roosipuu all kuningatütre auijärg.

Kuningas ja kuningana auijärjel.
 Tiivurused lähewad lahti ja auijärgele läheneb
Minister. Suur kuningas, su näski on täide saadetud

Su riik kui peopesa läbi waadatud,
 Ja veel kard läbi muusitud on meie rajad,
 Kurtsikust lossini, kõwa inimeste majad
 Aoad, metsad, salajamad peidurwadgi -
 Ei ole ühte wõikwärtinat kusalgil
 Oh hülgu, armus, kuningas

Kuningas. So see, wai mi. Sa oma pääga wastutad,
 Et õige wõik on see, mis sa mul jütustad

Minister. Jah kuningas, ma see cert täitsa wastutan,
 Et pole leida ühte wärtinat meie man.
 Ei soatagi terves riigis kedrata
 Ja terve rahwas elab päris wärtinata
 Ja emad lastel räägivad kui muinasloo

Et oli korra wärtna sorti riistapuu,
 Et olid teljed, niied, soad, wõnikid ka,
 Et riid valmistati oma käega!
 Nüüd seljas on - see järel kas on luss wõi alew-
 Wene sito ja Rootsi kalew.
 Su riakwal ainult
 Oh hiilguis, auurus kuningas.

Kuningas. So see! Mul weeres kivi koorem südamele,
 Et kartu pole õnnetust meil wärtnatent.
 Sa mine wõta riigikassast, kui säääl on
 Mu kuninglikku tänu täheks üks miljon
 [Minister tagurpidi taganedes ära, kuningas poos
 astub auujärgelt alla.]

Kuningana. Ei pääse süügi mina mure väert!
 Ja elu annaksin ma selle eest,
 Et õnnelikult mööda tänapäew
 Ja lõppenuid kord wärtna hirmu ja wäew.
Kuningas. Ma meistan sind, oh armas Kaas alinda,
 Eks ma ju sinu muret täiest hindu
 Kuid meie Rootsi hädakuhest wäljas,
 Sest riik- ja kuulsid-wärtnatent on paljas.

Kuningana. Ja ja, kuid süügi parem oleks olnud,

Kui noiamõõrid pidul oles tulnud
 Kui meie müsteis trümmi aasta eest,
 Siin ristisime oma tütrekest!

Kuningas, No see mul alles oles olnud watt,
 Kui külalised Rundu, Peet ja Katt
 Kuid jätta kord nüüd oma kurtmine
 In tuleb Põssi, meie tütreke.

[Sähewad tütrele wastu]

Kuningas Põssi! tütar! nullerkupep
 Mesikõng ja siempop,
 Kuot nii kiirelt tuleb sa
 Ohetawa palega.

Põssi. Aia! Püüdsin liblikaid!
 Et teil fuppa tuma neid.

Kuningas Tead, et tänaw esimene
 Päew, kus astud lapsest
 Sa ka lapse mängu seast.
 Pinao kleidis juba käid,
 Oled suureks kaswand neid.

Põssi! Mis sa ütled, emaxe?

Ei wist tõi pole see.

Kas ma täesti neitsina.

End ei tohi lõbustata?

Kuningana. Miks siis ei, mu lapsesene,

Aga teisiti kui enne:

Täna tuleb pidulisi,

Kõigest sündind külalisi.

Kõik nad tundma õpivad

Sind nüüd kui printsessinat.

Sulle õnne soovivad,

Kallid asju kingivad.

Poosi. Oh sa taevataadikse,

Küll on kena lõbu see.

Tunnen ju neid suuri saksu,

Tee neil sügavasti riisku.

Kõnni nagu puki pääl,

Peeneks tegema peab hääl.

Pää sa hoida kangest püsti,

Kiha siruta sa hästi.

Silmadega pööruta,

Moka otsast lõõrita!

Brrr, Brrr

Kuningas. O skandali, o skandali

Pilkab toeremoniali

Kuninganna. Aga laps, mis tahaks sa
 Ümal lõbus valida?

Reesi Metsas marju süüa
 Sõnnukestega,
 Wõidu laulu lüüa
 Põõmsalt nendega.
 Kullast ehteteks
 Päikse kiirte helks,
 Kalliskivideks
 Kaste hülgaw tilks.
 Sääb mul toaneitsiks
 Iga linnuse,
 Tähtsaks nõjameistriks
 Kurg nii tõi sine.
 Rohelised lehed
 Kõrgel katuses,
 Muu sambla ehed
 Põhmes waiPADeks.

Kuningas See su nüüd printsessina!

Tutt kui talu Mannil ka

Kuningana Ei tee wiga lapsene

Kõia smal alles see.

Roozi kaitsel orkare

Minu orkaroozise.

Roozi. Kuud müüd olen wäsiind ma

Sahaks weidi puhata!

Aga-ära pahanda

Ena-köht on tühi ka.

Kuninganna. Puhka wähe senini,

Kui weel aega puidun

Kuningas. Ja mina tellin seniks laps

Lust sinu jaoks üks wäike klaps.

Kuningas [kõlistab kellaga, teener tuleb]

Teeger printsess Roozile

Kõögist wäike klapsine.

[Teener ära.]

Kuninganna. Laps ehk heidad uimma

Kuni einet wotad sa.

Roozi. Suis ehk näen ünd mis paha,

Nagu õusel - ei ma taha.

Kuninganna. Oh mis on kõik unerääd.

Elu määrab meie teod.

Roozi. Aga üttele emakene,

Mis on uni, mis on elu.

Kas on elu ainult uni?

Kas on uni ka ehk elu?

Ja mis surm on, kas ka uni?

Ütle seda emakeele.

Kuninganna. Küsid palju, ei ma saa

Kõike seda vastata.

Ära päri seda kõike,

Weel sul paistab kuldne päike.

Põõmu tunne tema ilust,

Ära päri surmast, elust.

[Teener tuleb suures ihmatuses]

Teener. Ma - ma - majestät! -

Kuningas. Noh mis on?

Teener. Ma - ma - majestät -

Kuningas. Kas sa räägid verd, või ma -

[Süstab valitsusekapi üles]

[Minister tuleb ruttu]

Minister. Ma - ma - majestät -

Kuningas. Kas te kõik lollikes olete läinud!

Minister. Kõrk - kõrk - kõrk -

Teener. Klops - klops - klops -

Kuningas [lööb jalaga vastu maad] Kuid te
kohe ei räägi, lasen teil pöörd maha lüüa!

Minister. Kere on haigeks jäänud.

Teener. Klopsi ta ei teinud.

Kuningas. No nüüd on liigu lahti! Täna, kus
mul just suur pidusöök on, jääb kere
haigeks

Rossi [nagu laps] Ja mina tahan süüa!
Mina koht on tühi!

Kuningas. Kohe, kohe, laps! Ma lasen sulle
wäidleiba tulla.

Rossi. Mina ei taha wäidleiba. Mina tahan
muud, paremat.

Kuningas. Ma lasen sulle sahvrist kübna
worsti tulla, wõi wõiga seapekki.

Rossi. Aga mina ei taha worsti ei pekki,
ma tahan klopsi wõi kääksi. Täna on
ju ameti minu sünnipäew!

Kuningas. Minu majesteetlik wiha sulle kaala,
minister, kui sa printsessile mitte klopsi
wõi kääksi ei murte! Minge mu silmist!

[Minister ja teener ära.]

Kuningas [wõtab suure paberist tuudi tassust ja pakub Põssile kumpwekska].

Kui ei maitse, worst ja pekk,
Wäta tütar üks kumpwekk.

[Minister tuleb.]

Minister. Ma-ma-majestät.

Kuningas. Mis on?

Minister. Kekk... Kekk... Kekk!

Kuningas. Päägi kord! [Teener tuleb].

Teener. Kekk... kekk... kekk...

Kuningas. Tõhke suu kord lahti.

Minister. Kus kekk on leitud!

Kuningas. No see on häa Põsse ta sija. [Teener ära]. Ma tahan näha, kas ta ka oma ameti pääle kõlbab, ja minu minu majesteetlise rõhu wääriline. [Ants ilmub].

Ants. Tõre aulik kuningas! Tõre aulik kuningana! Tõre aulik printsessina!

Kuningas. Sa oled kekk?

Ants. Ja midugi, aulik majesteet! Su-
bage majesteetlikult, et ma ennast esitelen.

29.

ja varstelen. Petseri kokkade rumpati poolt
diplomeeritud, studeeritud, garneeritud, prepa-
reeritud süügi doktor ja joogi professor - lühe-
malt kokk.

Kuningas. Mis su nimi on?

Ants. Minu ihulik ja kiriklik ristijä waniüli-
nimi on Nikodemus Saabani poeg Nupumees,
aga mu kunstniku nimi on Ants Jahurokk
Paswanokk.

Kuningas. Kelle juures sa juba teeninud oled?

Ants. Setude kuninga ja Karuistu würsti
Mähka juures, aulik majesteet.

Kuningas. Sa kas nad sinuga rahul oled?

Ants. Kõrgemad, majesteetlised rõhud
amustasivad mind kõige aulikumate
riituse awaldustega.

Kuningas. Sa oled aga veel noor?

Ants. Oh ei, mina elan juba sündimisest
saadik, aulik majesteet.

Peesi. Küll oled sa ilus peiss?

Ants. Ja wool, printsessin! Põtsu tak!

Peesi. Kas mäistad ka klipsi wõi kärki teha?

Anto. Ja wwool, printseriin, marmeladi klop-
si wõi shokoladi kääni. Tatsu tax!

Kuningas. Noh siis kääni,
Tee meil sööki.

Puttu kääni

Duoril mekki!

Anto. Tatsu tax, auliku majestet!

Kuningas. Ja nüüd kutsege minu kojaring-
kond piduko kokku ja astuge nad esimese
kraadi sünnipäewa tseremonial mariga
mu kuningliku pale ja majestetliku sil-
ma ette [Teener ära.]

Nüüd wõtke mis istses oma tsoonid

Ja pänge päha oma kroonid

Ja teatawad trumpit-tsoonid,

Et tulewad me krahwid, ken'id.

[Trumpeti hüüded. Pidulikus palaineses,
muusika saatusel, tantsiwad piduwoorad
saali, kumardawad tsoonide es, siis tants.]

[Kui tants lõpeb ja tantsijad tahapuele
ringi liiwad, siis]

Anto [termaal sisse, kook wärtina otsa piste]

tud ja lasub Prussi trueni ette põlvili.]

Oh auulisem/printsessina,

Siin ilmub Ants nüüd käxiga!

Printsessin [rõõmsalt] Ants - valmis juba?

Anna siia! [Watab kätte]

Wana koxk [igawerti raswa lainud, tornals saa-
li, heiak ise kõhtu xinnu] Ai! ai! ai! Kus on see

uus koxk, see kelin, kes minu leiwa käest ära
tahab xiskuda? Kus see xrant on! Petis! Kelm!

Worlontsix! Karmantsix! Ai! ai! ai! Mu kõht,
mu kõht!

Kuningas Mis see peab tähendama!

Wana koxk. Amutatud majesteet! Sa poiss on
petis! Sa on mulle kihti kõhtu andnud, ai! ai!

ai! - et xesapõisina siia lossi pääseda. Ai! ai!
ai! Sa tahab siin wist xuija teha. Ai! ai! ai!

Kuningas Mis? mis? mis?

Russi. Ei ole õige, Ants ei tee xuija, waid sho-
koladi käxki

Ants. Kae sa wana raswaklops,

Wana xui xade xops.

[Wana koxk tahab teda lüüa.]

Reesi [hammustab, karjatab] Oah! [Sangib
tagasi, wärten ja kook kukuvad käest.]
Kuningana. Wärten!

[Kärgatus. Tuled kustuvad, ainult kuu-
piste väljast langib ruumi. Kõik jäävad
magama, kook lõvniseks väljasirutatud
käega.]

Katt, Peet, Pund [põlevate tõrvikutega tungi-
wad sisse, kõik kolm ühel loobil.]

Magage nüüd, kaasrees, maga sa,
Printsessin kollaste juuksetega.
See oli kätte maksmise tund,
Magage nüüd, maga ^{nüüd} surma und!

Magage nüüd ka kõik teisedgi,
Kuningast hürese pojani.
See oli nõidade viha tund,
Magage, magage surmaund!

See oli nõidade viha tund,
Magage igawest surmaund,
Magage wünnase päewani,

Igawest igawese ajanis.

Soome tark [tõuseb heledas walguses altihmast
nõidade tõrvisid/kustuvad.]

Kuid Soome tark teib ütleb: Nõiad eksite!

Ei igawesti kesta kole surmaiv,

Waid nagu lillakesi talweine seest

Kord päike suudleb eluks Jaewa Isa wäest.

Nii Akasroosi unest suudleb ilesse

Kord armastus, ja annab jälle chule.

[Nõiad wajuwad ära, tasasi müristamise
all langeb eesriie.]

Kolmas waatus.

[Ruaside rägastiku ees, mille taga kuningas
less peidus. Keit punetab.]

Hiidlane [niivaga, nukker ja tusane, purtskab
rääkima]. Neetud nõiamaised oma keetisega!
[Naturelt] Mina ei taha mitte enam kuulata!
Panivad minu sisse padrikusse väikest tü-
tarlast walwama, kes siin kibuwitste taga
magawat. Mina waadaks, et keegi teda ära
ei warasta ja üles ei ärata! Sada aastat
istun juba siin, ei üht ees, teist taga. Kibu-
witsad kaswawad muudkui üles poole, hake
muudkui alla poole. Mõlemad on paarsud,
nii et kump ka sisse ei pääse. - Südrukut
walwata - see mõne mehe amet? Ja kas see
mammul sääl kibuwitste taga on wõi ei ole,
kes sedagi teab, mina oma silmaga teda näi-
nud ei ole! Wlewad, olla kuningas less, kuningas
ja tütar ja keet magawat. Kärbsed seintel, tuli

paja all, praad pannil, keew mesi katlas, kõik, kõik! Mine wõta kinni. No kui magavad, siis las magada - huuuhuuuu! [Kutab.] Mina ei saa magada, mina ei tohi magada, minna pean neid walwama! Oi wennike! Kull on neid printsisid, ja würstisid, ja wrahwisid, ja wennisid siin käinud, aga minu nii näitas neile teed tagasi. Pea sada aastat olen juba siin, aga millal sel rumalal ametil ots tuleb, ei tea. Muudkui wahi ja kosei printsisid nagu prussakaid. Mina tahan magada, magada tahan ma ja mina ei taha enam siin wahi pääl seista!

Nõiad [alles nägemata, itsetawad suit ja säält naerda.] Hih = hih = hih! Hih = hih = hih!

Hiidlane [nagu tõrgis laps.] Kes säält naerab! Mis? Mina olen suur ja hirmus hiidlane, minu üle ei tohi naerda!

Nõiad. Hih = hih - hih! Hih = hih - hih!

Hiidlane. See on wist jälle mõni pool hullu kuningapöög. Komm arasser. Komm wor!

Nõiad [tulewad.] Sa rumal, ei tunne oma käsikjaid.

Hüdlane, Ah teie olete, nõiamoorid! Kuulge!
Mina ei taha enam siin wahi pääl seista,
mina tahan koju, manna manu!
[Nõiad ilmuvad.]

Katt, Ole nüüd ikka, pojake, tänane päew
weel. Hemme saad koju manna manu!

Peet, Jah, tänane päew weel! Kui täna ka
keegi kuningatütart ära päästma ei ilmu,
siis on aeg ümber ja meie wõit. Täna on
wimane päew, täna saawad sada aastat
täis.

Puudu, Siis, pojake, saad hemme kodu man-
na manu!

Peet, Ole aga see tänane päew weel wahwa!
Kui tuleb keegi-miaga paha!

Hüdlane [nutuselt] No olgu siis üks päew
weel! Kui tuleb keegi-miaga paha!

[Keerutab müra.]

Katt, Hih-hih-hih! Meie wõit! Meie wõit!

[Nõiad ititades ära.]

Hüdlane, Olgu siis jah see tänane päew
weel! Mis päew siis täna öieti on? Wist

reede. Noh, siis saan ma just laupaevaks
 keju, kus meenu pudru keedab ja sulatud
 rasva silma paneb. Küll see siis maitseb
 sajakaastase töö järel. Ja küll ma siis ma-
 gan, enne kui üle tuleva aasta ma üles ei
 tõuse. Küll ma tahan magada, kui natuke-
 negi magada saaks. Kui tukku tagi saaks!
 Ei saa mitte. See pagana tutuga mits! Kui
 ma tukkuma jään, langeb tutt mulle nina
 pääle ja köditab! Ja ninart kardan ma
 kangesti ködi! Siis on uni ära. Selle tutuga
 mitsi ongi nõiamöörid mulle wälja mõel-
 nud, et ma tukkuma ei jääks! [Katsub
pöösä taga wähe tukkuda. tutt langeb uksa
nina pääle. Rabab seda käpaga esmale,
nagu kärhest.]

[Printo hüüab wäljast: Hallo. Hiidlane kargab
üles.]

Hiidlane. Oi jeh! Luba jälle üks neerhärja,
 kes pääst nii segi on, et mund ei mõista
 teha kui; nisspidi ohaka pöösasse tungi-
 da! Küll raib mees oma mõgakesega!

Sa, võta napust. Ei cita sul midagi. Süle aga siia, noorsant. Ma õpetan sind vähe ja näitan sulle teiget teed.

Kuningapoeg [müõn käes] Kes sa oled?

Hiidlane. Ma olen keha poolest hiidlane, ameti poolest tüdrukuvahht, kõhu poolest nälgjane ja hinge poolest vihane. [Õstatab müra]

Kuningapoeg. Pea! Mis pärast sa mulle kallale tikud?

Hiidlane. Sa küuled, et ma vahht olen siin.

Kuningapoeg. Kas see siis ikka tõsi on, et siin mitsas see luss on, kus sees muistne kuningas ja tema tütar juba sada aastat magavad - akasraosike kollaste juustega.

Hiidlane. No ikka vist on, ega ma müüdu siin vahht ei oleks.

Kuningapoeg. See ei ole siis muinasjutt! Minu vanaisa jutustab mulle. Kangel, sügawates Wiim metsades on kuningas luss, üleni ja üleni kibuvitsite sisse kinni kasvanud. Keegi ei tea sinna teed ja ürgi

ei pääse sinna sisse. Oskaks üks kuningapöeg sinna sisse pääseda, leiaks ta magawa oma rahwaga ja oma imeilusa tütrega cest, kes sääl sada aastat maganud, ja saaks kuningatütre emale.

Hüdlane Tah mis nüüd sellene magawasse lossisse punktub, siis olla küll kõik õige, ehk ma küll oma silmaga seda wiquit pole näinud. Aga mis tellene murusse punktub, siis peawad need kuningapöjart noersandid enne mulle muru andma. Tule aga siia.

[Tõstab müra]

Kuningapöeg, Pagan! Nii on siis kõik õige ja minu igatsus on mind vieti juhtinud. Ehk olen mina siis see, kes kõike nõidusest wabastada suudab. Aga kuidas? Minu mõrk ei suuda oksamiüri läbi raiuda?

Hüdlane, Noh noersant, ma tahan sind aidata, et sa ilmaaegu wõewa ei näe. Et sa oma lollis kolu enam tühja mõtitega, siis panen sulle häa plaastri päälle. [Keehtab müra]

Kuningapöeg, Ohoo! Tule ette peletis,

Ugawene hirmutis,

Kuningapoeg olen ma,

Hiidlasi ei kardama!

Hiidlane. Peisikene kõi mul cest,

Ehk ei pääse minu käest.

Kaua küll ei jända ma

Sihukese peisiga.

Kuningap. Sina ära suustu,

Tule, wõitle minuga!

Hiidlane. Sinuga peiss, kas sa nääd,

Sõhku puru sinu pää!

Kuningap. Kilp mul kõwa teraw mõõk,

Tugev minu käe lõõk!

Pürguwaed häwitaw,

Okasroosi ärataw!

[Wõitlewad. Hiidlane laulab. Walgese lähel,
imeheli helin kajab talle metsa. Põpik
hakkab laulma. Hiidlane roosib
ära.]

Kuningapoeg. Sinnuke, sa kuulutad

mul ännel! Okasroosike u-u-u, [hüüab]

oled sa sääl? Ärkana! Okasroosike,

ma tulen! Arkaa! [Raiub möögaga vastu
kibuvitsa seinna. Kargatus, kibuvitsad lan-
gewad, nende taga särab lüps huledas wal-
guses, kõik nõnda, kuidas II. waatuses jäi.]

Kuningas Missugust imepilti ma siin näen.
 Se inimilm, mis muistsist aegadest,
 Kõik elus, aga sürgi eluta
 Siin raske unehülma langenud,
 Just nagu elus tabas neid kord nõidus.
 Oh seda õnne, et see mulle antud,
 Neid unest elule nüüd äratada,
 Mis muinasloona minu hingus elas,
 Mis lapsepõlvest saadik meelitas,
 Mis kõrwus laulis, mis mul unes ilmus,
 Mis päisa põewal silmi ette kerkis,
 See on nüüd täide läinud minu ees.
 Nüüd ärgake, nüüd ärgake te kõik,
 Nüüd lõppenud on teie unesurm.

[Ütleb]

Kõik wairseks jääb, mis see siis
 tähendab?

Kas mõni sala nõidus wal neid köidab?

[Ühe teeni poole]

Sa ärka kard! Ma käsew seda
sul!

Ja teeni oma uute isandat.

[Utab]

Ei midagi! Sa kekk! Mul isu
tüss,

Käi kõõki, muritse mul wa-
gasid!

[Utab]

Ei kiula käsku! uimub edasi!

Sa kuningas, sa astu maha
troumilt

Ja walitsuse keppi unert terta.

Ja kuningana, sina ärka üles

Ja kajaneitsitele käsku anna!

Kõik uimub endist wiisi edasi!

Sis sinu poole pööran imeneitsi,

Sa waikselt ütsew Oksarõuise.

Oh ärka, minu süda kutsub sind,

Mu igataus, mul töölatud õnn!

See lahti sini silmad, awa suu,

Mis unes magusasti naeratab.

Ma suudlen sind, mu mõrja elule
Ja isal, emal, nulle õunle!

[Suudleb Okasroosikest.]

[Imelik helin kõlab läbi lörvi, kõik magajad
hakkavad ennast liigutama ja hirmuvad
uniseid silmi.]

Roosi [ärkab.] Kas oli uni see? Wõi oli surm?

Kuningas, Printsessin, uni oli! Raske uni!

Roosi. Ja see on see? Wõi on unenägu?

Kuningas. See on, printsessin! Oitsew
elu!

Roosi. Ja mina olen ärkvel, wõi näen und?

Kuningas. Sa oled ärkvel, Okasroosike!

Roosi. Ja sina noormees minu päästja
oled?

Kuningaspoeg. Su päästja ja on, peig'kui
tahad.

Roosi. Siis wõta kallim minu kroon ja
tänu

Kuningas [ärkab] Wälk ja pauk ja wõtku ka,

Wäheke jäin tujukema.

Kaasalinda, tohok hull,

Sina suigud ka ju mul,
 Ära kärmest ülesse,
 Keegi tulid ju külarisse.

Kuningana [ärkab] Päikse paiste pimestab mu silma,
 Täile näen ma elavate ilma.
 Surmavaikus kadunud ja jälle
 Inimese keel nüüd kõlab mulle.
 Täna prints, et muretsid nõia wäl,
 Siutasad meile päästja käe.
 Wata tasuko Oksaswesine
 Kalliks abikaasaks emale.

Kuningas. Tõhus toll, nüüd saan ma arm,
 Kõik mis teind see nõia wäl.
 Sadaks aastaks paniwa
 Minu wäese magama.
 Keht mul selgest tummistab,
 Et sest sada aastat saab.
 Kui sa poleks aratunid
 Hleks weelgi põõnutand.
 Aga nüüd ka üns, kaks, kolm,
 Üles kõin kui tuhki ja tolm.
 [Kõik ärkavad, pääle kerkade]

Keige päält kõik kokad kõiki
 Muretsege palju süüki
 Tanguvanti, verikäski,
 Sea rasva, põrsa pekki
 Piima tuge waadiga,
 Pulma kalja aamiga!
 Sennake, kui marutuu,
 Nagu suuretuni kuul.

[Plakendab kasa, kook ja Ants ärkavad
üles. Kook annab Antsule mõnda kõruu.]

Kuningas Mis see on?

Kook.

Oh kuningas

Tema kurja teinetas,

Tema nõiawärtna tei

Meie printsess kääri söi

Pumpsi magama siis jäi

Ants. Päi kuku kuninglik majestee, minu nimi on Ants, mina ei tea midagi. Nõiamammid ütlevad, et mamsel kuningatütart mind armastama hakkab ja mul siis kuninga põlv hakkab.

Kuningas Siin ruunal jämprikas,

Sollusent ta patustas,
 Mitte kurjusent, seepärast
 Määrav sulle nihtliust särast.
 Käxx mis sada aastat wana,
 Frahwins rohe nahka panna.

Ants [wõtab hammustab; hammas tuleb
 suust.] Ai, ai, ai!

Käxx too om ju ribi kõba
 Hammas morkka lüks mel juba.

Kuningas Paras sulle ja nüüd kõõki,
 Muutsege pulmaivõeki.
 Teie teised astuge
 Iserronivalimarshile.
 Üle saja aasta wana
 On küll prunt, kuid neer ja kena.
 Sellepärast saab ka pruntri,
 So! Ja nüüd siis wõtkem tantsi.

[Sants.]

Sõpp

